

Stemmeret for kvinder

Emma Goldman

1911

Vi praler af fremskridtets, forskningens, og udviklingens tidsalder. Er det så ikke underligt, at vi stadig tror på fetichdyrkelse? Sandt nok har vores feticher en anden form og et andet indhold, med alligevel er deres magt over det menneskelige sind stadig lige så katastrofal som førhen.

Vores moderne fetich er universel stemmeret. Dem der endnu ikke har fuldendt dette mål, udkæmper blodige revolutioner for at opnå det, og dem der har nydt dets sejr bringer voldsomme ofre på alteret for denne almægtige guddom. Ve den kætter der vover at stille spørgsmål ved denne guddom!

Kvinden er, endnu mere end manden, en fetichdyrker, og selvom hendes idoler kan byttes ud, er hun altid på sine knæ, altid med løftede hænder, altid blind for det faktum at hendes gud har fødder af ler. Således har kvinden været den største støtte til alle guddomme fra umindelige tider. Således har hun også været nødt til at betale den pris, som kun guder kan indkræve, – hendes frihed, hendes hjerteblod, hendes ganske liv.

Nietzsches mindeværdige grundsætning, »når du går til en kvinde, så tag piskan med,« bliver betragtet som meget brutal, alligevel har Nietzsche i én sætning udtrykt kvindens attitude til hendes guder.

Religionerne, specielt den kristne religion, har dømt kvinden til et liv som underordnet, en slave. Den har forpurret hendes natur og lænket hendes sjæl, og dog har den kristne religion ingen større tilhænger, ingen frommere støtte, end kvinden. Faktisk kan det siges med sikkerhed at religionen for længe siden ville have tabt sin betydelse for folk, hvis det ikke var for den støtte den modtager fra kvinden. De mest ivrige kirkearbejdere, de mest utrættelige missionærer verden over, er kvinder, altid ofrende sig på alteret for guderne som har lænket deres ånder og trælbundet deres kroppe.

Det umættelige monster, krigen, frarøver kvinden alt der er hende kært og dyrebart. Det kræver hendes brødre, elskere, sønner, og giver hende til gengæld et liv i ensomhed og fortvivelse. Og dog er kvinden den største støtte og tilbøder af krig. Hun er den der indgyder kærligheden til erobring og magt i sine børn; hun er den der hvisker om krigens hæder i ørerne på sine små, og som vugger sin baby i søvn til trompeternes gjalden og våbneenes raslen. Det er også kvinden, der kroner sejrherren ved hans tilbagevenden fra slagmarken. Ja, det er kvinden der betaler den højeste pris til det umættelige monster, krigen.

Så er der hjemmet. Hvilken grusom fetich det er! Hvordan aftapper det ikke selve kvindens livsenergi, – dette moderne fængsel med gyldne tremmer. Dets strålende udseende forblinder kvinden for den pris hun vil behøve at betale som kone, moder, og husholderske. Og dog klammer kvinden sig hårdnakket til hjemmet, til den magt der holder hende i trældom.

Det kan påstås at fordi kvinden er klar over hvilken umådelig pris hun er tvunget til at betale kirke, stat, og hjem, ønsker hun stemmeret for at frisætte sig selv. Det kan være sandheden om nogle få; majoriteten af suffragetterne benægter fuldstændig en sådan blasfemi. Tværtimod insisterer de altid på at det er kvindens stemmeret der vil gøre hende til en bedre kristen og husholderske, en trofast borger i staten. Således er stemmeretten kun et middel til at styrke almagten hos de selv samme guder som kvinden har tjent i umindelige tider.

Hvilket under da, at hun er ligeså from, ligeså nidkær, ligeså underkastet fremfor det nye idol, kvindelig stemmeret. Ligesom før, udholder hun forfølgelse, fængsling, tortur og alle former for fordømmelse, med et smil på læben. Ligesom dengang, håber selv de mest oplyste, på et mirakel fra det tyvende århundredes guddom, – stemmeretten. Livet, glæden, nydelsen, friheden og uafhængigheden, – alt det, og mere til, vil udspringe af stemmeretten. I sin blinde hengivenhed ser kvinden ikke, hvad mennesker med forstand indså for halvtreds år siden: At stemmeretten er et onde, at den kun har hjulpet til at trælbinde folk, at den kun har lukket deres øjne så de ikke ser den listighed hvormed de ledes til underkastelse.

Kvindens krav om ligeværdig stemmeret er overvejende baseret på påstanden om at kvinder skal have lige rettigheder i alle samfundsforhold. Ingen kunne gendrive dette, hvis stemmeret var en rettighed. Ak, for det menneskelige sinds ignorance, der ser en rettighed i et bedrageri. Er det da ikke det mest brutale bedrageri når en gruppe mennesker laver love som en anden gruppe ved magt er tvunget til at efterkomme? Og dog kræver kvinden højlydt den »gyldne mulighed« der har afstedkommet så meget elendighed i verden, og frarøvet manden hans integritet og selvstændighed; et bedrageri der grundigt har fordærvet folket, og gjort dem til det fuldendte bytte i hænderne på skrupelløse politikere.

Stakkels, dumme, frie amerikanske borger! Fri til at sulte, fri til at vagabondere på dette storslåede lands motorveje, han nyder almen stemmeret, og af denne rettighed har han smedet lænker omkring sine lemmer. Belønningen han får er strenge arbejdslove der forbyder retten til at boykotte, til at gå strejkevagt, faktisk til alt,

undtagen retten til at blive frarøvet frugten af sit arbejde. Og dog har kvinden intet lært af alle disse katastrofale resultater af det tyvende århundredes fetich. Men, forvisses vi om, da vil kvinden rense politikken.

Selvsagt er jeg ikke modstander af kvindelig stemmeret på den almindelige begrundelse at hun ikke er værdig til det. Jeg ser hverken psykiske, psykologiske, eller mentale begrundelser for hvorfor kvinden ikke skulle have den samme ret til at stemme som manden. Men det kan umuligt blinde mig for det absurde ved den opfattelse at kvinden vil fuldende det, hvori manden har fejlet. Hvis hun ikke kan gøre tingene værre, kan hun sandelig heller ikke gøre dem bedre. At antage at hun ville være heldig med en rensning af noget, som ikke er modtageligt for renselse, er derfor at tillægge hende overnaturlige kræfter. Eftersom kvindens største ulykke har været, at hun enten blev betragtet som engel eller djævel, ligger hendes sande frelse i at blive placeret på jorden; nemlig i at blive betragtet som menneske, og derfor tilbøjelig til alle menneskelige dumheder og fejl. Skal vi altså tro at to fejl lagt sammen bliver lig med noget ret? Skal vi antage at giften der allerede er iboende i politik vil blive formindsket, hvis kvinder trådte ind på politikens arena? De mest ivrige suffragetter ville næppe forsvare sådan en tåbelighed.

Rent faktisk er de mest fremskredne studenter af almen stemmeret blevet bevidste om at alle eksisterende politiske magtsystemer er absurde, og fuldstændigt utilstrækkelige for at imødegå livets påtrængende problemstillinger. Dette synspunkt bliver også frembåret i en erklæring fra en der selv er en ivrig troende på kvindelig stemmeret, Dr. Helen L. Sumner. I hendes kompetente værk *Equal Suffrage*, siger hun: »I Colorado finder vi at lige stemmeret tjener til at på den mest slående måde vise det eksisterende systems grundlæggende råddenskab og nedværdigende karakter.« Selvfølgelig har Dr. Sumner et bestemt stemmesystem i tankerne, men det samme kan siges om hele det repræsentative systems maskineri. Med sådan et grundlag, er det svært at forstå hvordan kvinden, som en politisk faktor, ville gavne hverken sig selv eller resten af menneskeheden.

Men, siger vores stemmerets-entusiaster, iagttag de lande og delstater hvor kvindelig stemmeret eksisterer. Iagttag hvad kvinder har udrettet – i Australien, New Zealand, Finland, Skandinavien, og i vores egne fire delstater, Idaho, Colorado, Wyoming og Utah. Afstand tillader fortryllelse – eller, for at citere et polsk ordsprog – »græsset er altid grønnere på den anden side«. Således vil man antage at disse lande og delstater er ulig andre lande og delstater, at de har en større frihed, større social og økonomisk lighed, en mere fintfølelse påskønnelse af menneskets liv, og en dybere forståelse for den store sociale kamp med alle de livsvigtige spørgsmål den involverer for den menneskelige race.

Kvinderne i Australien og New Zealand kan stemme og hjælpe med at lave lovene. Er arbejdsforholdene bedre dér end de er i England, hvor suffragetterne udfører en så heltmodig kamp? Eksisterer der dér et bedre moderskab, lykkeligere og friere børn, end i England? Bliver kvinden dér ikke længere betragtet som en ren sexvare? Har hun frigjort sig selv fra den puritanske dobbeltmoral for mænd og kvinder? Absolut ingen, udover den almindelige afstumpede kvindelige politiker, vil vove at svare bekræftende på disse spørgsmål. Hvis det forholder sig sådan, synes det latterligt at pege på Australien og New Zealand som et Mekka for den lige stemmerets landvindinger.

Derimod er det fakta for dem der kender til de reelle politiske forhold i Australien, at politikerne har kneblet arbejderne ved at vedtage de strengeste arbejdslove, og gjort strejke uden godkendelse af en komité, til en forbrydelse på lige fod med forræderi.

Jeg har ikke til hensigt at antyde at kvindelig stemmeret er ansvarlig for tingenes tilstand. Jeg mener dog, at der ikke er nogen grund til pege på Australien som et underværk bedrevet af kvinden, eftersom hendes indflydelse har været ude af stand til at befri arbejdet fra den politiske bossismes trældom.

Finland har givet kvinden lige stemmeret; ja, endog retten til at sidde i parlamentet. Har det hjulpet til at udvikle en større heroisme, en intensere tjenstiver, end den hos kvinderne i Rusland? Finland lider, ligesom Rusland, under den blodige zars frygtelige pisk. Hvor er de finske Perovskaiaer, Spiridonovaer, Fignere, Breskovskaiaer? Hvor er de utallige unge, finske piger der gladeligt bliver forvist til Sibirien for sin sag? Finland er beklageligt i mangel på heroiske frihedskæmpere. Hvorfor har stemmesedlen ikke skabt dem? Den eneste finske hævner var en mand, ikke en kvinde, og han brugte et mere effektivt våben end stemmesedlen.

Og i vores egne delstater hvor kvinder stemmer, og som konstant bliver udpeget som vindunder-eksempler, hvad har kvinder dér bedrevet gennem stemmesedlen, som kvinder ikke i stor udstrækning nyder i andre stater; eller som de ikke kunne opnå gennem energiske bestræbelser uden stemmesedlen?

Ganske vist, i stemmestaterne er kvinder garanteret ligeret til ejendom; men til hvilken gavn er det for massen af kvinder uden ejendom, de tusinde lønarbejdere der lever fra hånden til munden? At lige stemmeret ikke gjorde, og ikke kan, påvirke deres forhold bliver indrømmet, selv af Dr. Sumner, der så afgjort er i en stilling hvor hun burde vide det. Som glødende suffragette, der har været sendt til Colorado af *Collegiate Equal Suffrage League* i staten New York, for at samle materiale til fordel for stemmeretten, ville hun være den sidste til at sige noget som helst nedsættende; alligevel informeres vi om at »lige stemmeret kun spinkelt har påvirket de økonomiske forhold for kvinder. At kvinder ikke modtager lige løn for lige arbejde, og at, selvom kvinder i Colorado har nydt skolestemmeret siden 1876, er kvindelige lærere betalt mindre end i Californien.« På den anden side, forfejler Miss Sumner at medregne det faktum at på trods af at kvinder har haft skolestemmeret i 34 år og almen stemmeret siden 1894, afslørede folkeoptællingen i Denver for få måneder siden, det faktum at der er femtentusind defekte skolebørn. Og det til og med med flest kvinder i uddannelsesdepartementet, og også til trods for at kvinder i Colorado har udstukket de »strengeste love for børne- og dyrebekyttelse.« Kvinderne i Colorado »har involveret sig dybt i statsinstitutionerne for omsorg for afhængige, defekte og delinkvente børn.« Hvilken forfærdelig anklage mod kvinders omsorg og involvering, hvis én by har femtentusind defekte børn. Hvad med den kvindelige stemmerets glørværdighed, siden den har fejlet fuldstændigt i det vigtigste sociale spørgsmål, barnet? Og hvor er den overlegne retfærdighedssans som kvinder stod til at bringe ind på det politiske område? Hvor var den i 1903, da mineejerne førte en guerillakrig imod *Western Miner's Union*; da General Bell etablerede et rædselsregime, trak mænd ud af sengen om natten, kidnappede dem over grænsen, smed dem i fangehuller, og deklarerede »til helvede med Konstitutionen, køllen er Konstitutionen«? Hvor var de kvindelige politikere da, og hvorfor udøvede de ikke sin stemmerets magt? Men det gjorde de. De hjalp med at bekæmpe den mest retfærdige og liberale mand, guvenør Waite. Sidstnævnte var nødt til at overlade pladsen for minekongernes redskab, guvenør Peabody, arbejdernes fjende, Colorados Zar. »Sandelig kunne mandlig stemmeret ikke havde gjort noget værre.« Givetvis. Hvori er da fordelene for kvinden og for samfundet ved kvindelig stemmeret? Den ofte gentagede påstand om at kvinden vil rengøre politik er også kun en myte. Den bliver ikke båret frem af folk der kender de politiske forhold i Idaho, Colorado, Wyoming, og Utah.

Kvinden, i sit inderste væsen en purist, er fra naturens side fanatisk og ubøjelig i sine bestræbelser på at gøre andre så gode som hun mener de burde være. Således har hun, i Idaho, frataget sin medsøstre på gaden borgerrettigheder, og erklæret alle kvinder af »uanstændig karakter« uegnede til at stemme. »Uanstændig« fortolkes, selvfølgelig, ikke som prostitution i ægteskabet. Selvfølgelig er illegal prostitution og hasardspil blevet forbudt. Ud fra denne betragtning må loven nødvendigvis være af kvindekøn: Den forbyder altid. Deri er alle love vidunderlige. De går ikke længere, men deres tendenser åbner alle helvedes sluser. Prostitution og hasardspil har aldrig været en mere blomstrende forretning før loven blev rettet imod dem.

I Colorado, har kvindens puritanisme udtrykt sig i en mere drastisk form. »Mænd med notorisk uren livsførelse, og mænd forbundet med værtshuse, har været udelukket fra politik siden kvinder kunne stemme.«¹ Kunne Broder Comstock gøre mere? Kunne alle de puritanske fædre have gjort mere? Jeg spekulerer på hvor mange kvinder der gør sig betydningen af denne indbildte bedrift klar. Jeg spekulerer på om de forstår at det er netop det som, i stedet for at ophøje kvinden, har gjort hende til en politisk spion, en foragtelig snushane i folks private affærer, ikke så meget for at gavne sagen, men fordi, som en Colorado-kvinde sagde, »de kan lide at gå ind i huse som de aldrig har været i før, og finde ud af alt hvad de kan, politisk og ellers.«² Ja, og ind i den menneskelige sjæl og dens mindste afkroge og hjørner. For intet tilfredsstillende de fleste kvinders begærlighed som en skandale. Og hvornår nød hun nogensinde før så mange muligheder, som nu er hende til del som politiker?

»Notoriske uren livsførelse og mænd forbundet med værtshuse.« Sandelig, damestemmeretsindsamlere kan ikke beskyldes for megen sans for proportioner. Selv hvis vi medgiver, at disse snushaner kan afgøre hvilke liv der er rene nok til den uovertruffent rene atmosfære i politikken, er følgen da at værthusholdere tilhører den samme kategori? Ellers er det amerikansk hykleri og snæversynethed, så fremtrædende i forbudets princip, som billiger den udbredte drukkenskab blandt mænd og kvinder af den rige klasse, og dog holder et årvågent

¹ Dr. Helen A. Sumner, *Equal Suffrage*

² Dr. Helen A. Sumner, *Equal Suffrage*

øje på det eneste tilbageværende sted for den fattige mand. Om ikke andet, så gør kvindens indsnævrende og puristiske attitude overfor livet hende til en større trussel mod friheden hvorend hun har politisk magt. Manden har for længst overvundet den overtro der stadig opsluger kvinden. På det økonomiske konkurrenceområde, har manden været tvunget til at udøve effektivitet, dømmekraft, dygtighed og kompetence. Han har derfor hverken tid eller tilbøjelighed til at måle enhvers moral med en puritansk målestok. Også i hans politiske aktiviteter, har han ikke vandret omkring i blinde. Han ved at kvantitet og ikke kvalitet er stoffet til den politiske drejemølle, og medmindre han er en sentimental reformmager eller et gammelt fossil, ved han at politik aldrig kan være andet end en sump.

Kvinder der er velbevandrede i den politiske proces kender bæstets natur, men i deres indbildskhed og egoisme får de sig selv til at tro at de bare skal klappe bæstet, og han vil blive så blid som et lam, sød og uskyldig. Som om kvinder ikke har solgt deres stemmer, som om kvindelige politikere ikke kan blive købt! Hvis hendes krop kan købes i bytte for materiel kompensation, hvorfor så ikke hendes stemme? At det bliver gjort i Colorado og i andre stater, bliver ikke benægtet selv af dem der er for kvindelig stemmeret.

Som jeg nævnte tidligere, er kvindens indskrænkede syn på menneskelige forhold ikke det eneste argument imod at hun skulle være mænd politisk overlegen. Der er andre. Hendes livslange økonomiske parasitisme har fuldstændig udværet hendes opfattelse af lighed. Hun kræver højlydt lige rettighed med mænd, men alligevel lærer vi at »få kvinder bekymrer sig om at føre valgkamp i dårlige distrikter.«³ Hvor lidt, lighed betyder for dem, sammenlignet med de russiske kvinder der stirrer ind i helvedes gab for sine idealer!

Kvinden kræver de samme rettigheder som manden, og dog er hun forbitret over at hendes nærvær ikke lamslår ham; han ryger, beholder sin hat på, og springer ikke op fra sin stol som en spytslikker. Disse er måske trivielle ting, men de er ikke desto mindre nøglen til de amerikanske suffragettes natur. Bestemt er deres engelske medsøstre vokset fra disse griller. De har vist sig værdige til de største krav på deres karakter og udholdenhed. Ære være heroismen og beslutsomheden hos de engelske suffragetter. Takket være deres energiske, aggressive metoder, har de været en inspirationskilde til nogle af vores egne liv- og rygradsløse damer. Men trods alt, er suffragetterne også i mangel af forståelse for virkelig lighed. Hvordan ellers skal man begrunde de mægtige, i sandhed gigantiske anstrengelser der er sat i bevægelse af disse tapre kæmpere for en ussel lille lov der vil gavne en håndfuld besiddende damer, med absolut ingen fortjeneste for den umådelige masse af arbejderkvinder? Sandt nok, som politikere må de være opportuniste, må tage det halve hvis de ikke kan få det hele. Men som intelligente og liberale kvinder burde de indse at hvis stemmesedlen er et våben, så behøver de arveløse den mere end den økonomisk overlegne klasse, og at sidstnævnte allerede nyder for meget magt på grund af deres økonomiske overlegenhed.

Den brillante leder for de engelske suffragetter, Mrs. Emmeline Pankhurst, indrømmer selv, under sin amerikanske foredragsturné, at der ikke kan være lighed mellem politisk overlegne og understillede. Hvis det er således, hvordan vil Englands arbejderkvinder, allerede økonomisk understillet til damerne der tilgodeses af Schackleton loven⁴, være i stand til at arbejde med deres politiske overlegne, hvis loven går igennem? Er det ikke sandsynligt at Annie Keeneys klasse, så fuld af tjenesteiver, opofrelse og martyrium, vil blive tvunget til at bære deres kvindelige politiske chefer på sine skuldre, samtidigt som de bærer deres økonomiske herrer. De vil stadig skulle gøre det, hvis almindelig stemmeret for mænd og kvinder bliver indført i England. Uanset hvad arbejderne gør, er de tvunget til at betale, altid. Men endnu viser dem der tror på stemmens magt en alt for lille retfærdighedssans, når de overhovedet ikke bekymrer sig om dem, som de hævder, det måske tjener mest.

Den amerikanske stemmeretsbevægelse har, indtil for ganske nylig, samlet set været en dagligstueaffære, fuldstændigt afsondret fra befolkningens økonomiske behov. Således var Susan B. Anthony, uden tvivl en usædvanlig kvindetype, ikke kun ligeglad med, men fjendtlig overfor arbejdere; ej heller tøvede hun med at manifestere sin fjendtlighed da hun, i 1869, rådede kvinder til at tage de strejkende trykkere i New York's plads.⁵ Jeg ved ikke om hendes attitude ændrede sig før hendes død.

³ Dr. Helen A. Sumner

⁴ Mr. Schackleton var en arbejderleder. Det er derfor selvindlysende at han skulle introducere et program der opsigde hans egne konstitutioner. Det engelske parlament er fuld af sådanne Judaser.

⁵ Dr. Helen A. Sumner, *Equal Suffrage*

Der er, selvfølgelig, nogle suffragetter der har forbindelser med arbejderkvinder – *Women's Trade Union League*, for eksempel; men de er en lille minoritet, og deres aktiviteter er grundlæggende økonomiske. Resten betragter hårdt arbejde blot som forsynets retfærdige understøttelse. Hvad ville der blive af de rige, hvis det ikke var for de fattige? Hvad ville der blive af disse dagdrivende, parasitiske damer, der formøbler mere på en uge end deres ofre tjener om året, hvis ikke det var for de firs millioner lønarbejdere? Lighed, hvem har nogensinde hørt om sådan en ting?

Få lande har produceret sådanne arrogance og snobbedhed som Amerika. Det er i særdeleshed sandheden om den amerikanske middelklassekvinde. Hun betragter ikke kun sig selv som mandens lige, men hans overlegne, specielt ved sin renhed, godhed, og moral. Ikke noget under, at amerikanske suffragetter hævder de mest mirakuløse kræfter af sin stemmeret. I sin opstemte indbildskhed ser hun ikke hvor virkeligt slavegjort hun er, ikke så meget af manden, som af hendes egen fjollede forestillinger og traditioner. Stemmeret kan ikke forskønne det sørgelige faktum; det kan kun fremhæve det, som det så afgjort også gør.

En af de store amerikanske kvindeledere hævder at kvinden er berettiget ikke bare til lige løn, men at hun helt legalt burde være berettiget selv til sin ægtemands løn. Fejler han i at understøtte hende, skal han puttes i straffefangens tøj, og hans indkomst i fængslet blive afhentet af hans ligestillede kone. Og hævder en anden brilliant repræsentant for sagen ikke, at kvindens stemme vil afskaffe social ondskab, hvilken har været kæmpet forgæves imod med kollektive anstrengelser af de mest udmærkede sind verden over? Det må sandelig beklages at den påståede skaber af universet allerede har skænket os sin vidunderlige opsætning af verden, ellers ville kvindelig stemmeret sikkert være i stand til at fuldstændigt overgå ham.

Intet er så farligt som dissektionen af en fetich. Hvis vi har udlevet den tid da sådant kætteri blev straffet med brænding på bålet, har vi dog ikke udlevet den indskrænkede ånd af fordømmelse af dem der vover at være uenig med accepterede forestillinger. Derfor bliver jeg sikkert erklæret skyldig som en opponent til kvinden. Men det kan ikke afskrække mig fra at kigge problemet direkte i ansigtet. Jeg gentager hvad jeg sagde i starten: jeg tror ikke at kvinder vil gøre politik værre; ej heller tror jeg at hun kan gøre den bedre. Hvis hun da ikke kan forbedre mandens fejltagelser, hvorfor så begå dem igen?

Historien kan være en samling af løgne; ikke desto mindre rummer den nogle sandheder, og de er den eneste vejviser vi har til fremtiden. Historien om mandens politiske aktiviteter, beviser at de har givet ham absolut intet, som han ikke kunne have fuldført på en mere direkte, mindre dyr, og mere holdbar manér. Rent faktisk, har hver en tomme han har opnået, været gennem en konstant kamp, et uophørligt slag for selvhævdelse, og ikke stemmeret. Der er overhovedet ingen grund til at antage at kvinden, i hendes stræben mod emancipation, er blevet, eller vil blive, hjulpet af stemmesedlen.

I det mørkeste af alle lande, Rusland, med hendes absolutte despoti, er kvinden blevet mandens ligeværdige, ikke gennem stemmesedlen, men gennem hendes vilje til at være det og til at handle. Ikke alene har hun for sig selv erobret enhver mulighed for læring og erhverv, men hun har vundet mandens værdsættelse, hans respekt, hans kammeratskab; ja, endda mere end det: Hun har opnået beundring, hele verdens respekt. Og det heller ikke gennem stemmeret, men gennem hendes vidunderlige heldemod, hendes tapperhed, hendes evne, viljekraft, og hendes udholdenhed i sin kamp for frihed. Hvor er kvinderne i ethvert stemmeretsland eller –stat der kan gøre krav på sådan en sejr? Når vi betragter den amerikanske kvindes resultater, vil vi også finde at noget dybere og mere kraftfuldt end stemmeret har hjulpet hende i hendes fremrykken mod emancipation.

Det er bare 62 år siden at en håndfuld kvinder ved Seneca Falls Konventionen, fremsatte nogle få krav for deres ret til lige uddannelse med mænd, og adgang til de forskellige professioner, erhverv, etc. Hvilke vidunderlige resultater, hvilke vidunderlige triumfer! Hvem udover den mest ignorante vover at omtale kvinden som en ren husslave? Hvem vover at antyde at denne eller hin profession ikke skulle være åben for hende? I over tres år har hun dannet en ny atmosfære og et nyt liv for sig selv. Hun er blevet en verdenskraft i ethvert domæne af menneskelig tænkning og aktivitet. Og alt det uden stemmeret, uden retten til at lave love, uden det »privilegie« at blive en dommer, en fængselsbetjent, eller en bøddel.

Ja, jeg bliver måske betragtet som kvindens fjende; men hvis jeg kan hjælpe hende til at se lyset, skal jeg ikke klage.

Kvindens ulykke er ikke at hun er ude af stand til at uføre en mands arbejde, men at hun spilder sin livskraft på at overgå ham, med århundreders tradition som har efterladt hende psykisk udygtig til at holde trit med

ham. Åh, jeg ved at nogen har klaret det, men med hvilken omkostning, hvilken skrækkelig omkostning! Det vigtige er ikke hvilken slags arbejde kvinden udfører, men snarere kvaliteten af det arbejde hun yder. Hun kan ikke give stemmeretten eller stemmesedlen nogen ny kvalitet, ej heller kan hun modtage noget fra den der vil forøge hendes egen kvalitet. Hendes udvikling, hendes frihed, hendes uafhængighed, må komme fra og gennem hende selv. Først, ved at hævde sig selv som en personlighed, og ikke som en sexvare. For det andet, ved at nægte nogen som helst retten over hendes krop; ved at nægte at bringe børn til verden, medmindre hun ønsker dem; ved at nægte at være en tjener for Gud, staten, samfundet, ægtemanden, familien, etc., ved at gøre sit liv simple, men dybere og rigere. Altså ved at forsøge at lære meningen med og substansen i livet i al dets kompleksitet, ved at frigøre sig selv fra frygten for den offentlige mening og den offentlige fordømmelse. Kun det, og ikke stemmesedlen, vil sætte kvinden fri, vil gøre hende til en kraft hidtil ukendt i verden, en kraft for virkelig kærlighed, for fred, for harmoni; en kraft af guddommelig ild, en livgiver; en skaber af frie mænd og kvinder.

Det Anarkistiske Bibliotek

Emma Goldman
Stemmeret for kvinder
1911

Hentet 20/11/16 fra <https://web.archive.org/web/20071013205546/http://www.anarkister.dk/Tekster.htm> (dog redigeret en hel del under upload til denne side)

Originaltitel: *Woman Suffrage*, fra samlingen *The Traffic in Woman and other essays on feminism*, første gang publiceret i 1911 af Emma Goldmans eget forlag *Mother Earth*.

da.theanarchistlibrary.org